

Notat af Inga Stamphøj til Sundhedsudvalget

Ofte stillede spørgsmål til mit arbejde med test og sanering for klovsyge siden 2010

Inga Stamphøj, nov. 2014

1. **Hvor mange besætninger er testet?** 139 besætninger. 65 af disse besætninger er testet årligt siden 2011. Siden 2010 har jeg testet over 2500 får!
2. **Hvor mange besætninger er testet fri ved første prøveudtagning?** 90 besætninger (65 %)
3. **Hvor mange besætninger er saneret?** 41 besætninger
4. **Hvor mange besætninger er testet fri efter sanering?** 36 besætninger – der er 4 besætninger hvor saneringen ikke er lykkedes. I disse 4 besætninger er der en forklaring på tilbagefaldet som enten har været indkøb af ikke testede dyr eller sammenrend.
5. **Hvor mange tilbagefald har der været?** På Bornholm er der 3 besætninger der først testes frie, men senere året efter testes positive. Introduktion af infektionen tror jeg skyldes flytning af flaskelam, men jeg vil bestemt ikke udelukke vildtet som mulig smittekilde. Hvis man ser bort fra Bornholm, er der kun en besætning som først testes negativ og ved senere undersøgelse testes positive. Her var der også tale om indkøb af lam med ukendt status.

Dette viser at de testede fåreavlerne forstår smittebeskyttelse og ved hjælp af klovsygeprogrammet er i stand til at gå på dyrskue og indkøbe nye avlsdyr uden at blive smittet med klovsyge. Ligeledes viser det, at vildt nok ikke er den store smitterisiko.

6. **Kan laboratorieprisen reduceres?** Det vurderer jeg bliver meget svært.....men foreslår at der søges penge fra Fåreafgiftsfonden til dækning af laboratourudgifterne.

7. **Kan prisen for udtagning af prøverne reduceres?** *Det afhænger af den enkelte dyrlæge – selv tager jeg 550 kr. for udtagelse + 75 kr. i porto/forsendelse/materiale + kørsel*
8. **Hvorfor ikke ejer- eller nabo-udtagning af prøver?** *(Der er kommet kommentarer om dyrlægers habilitet i forhold til at udtage prøver i egen besætning!!) Det er vigtigt at prøverne udtages rigtig – det har været svært nok at lære dyrlægerne det!! Jeg vurderer, at det vil nedsætte sikkerheden på svarresultatet, hvis naboen skal gøre det, men det er muligt at jeg tager fejl. Om dyrlæger kan udtage prøver på egne får kan naturligvis diskuteres – selv har jeg ingen får og har i øvrigt udtaget prøver hos flere dyrlæger. Selv synes jeg det ville være oplagt, at prøverne udtages når besætningsdyrlægen alligevel er i besætningen for at foretage det af Fødevarestyrelsen krævede årlige besætningsbesøg. Problemet med prøver udtaget af lægman er, at Veterinærinstituttet kun vil modtage prøver fra dyrlæger – Veterinærinstituttet vil have nogen at sende regningen til. Hvis prøverne skal udtages af andre end dyrlæger, skal de sendes ind gennem en dyrlæge, der så faktureres for laboratorieudgifterne. Ligeledes skal prøveglassene rekvireres af en dyrlæge på Veterinærinstituttet.*
9. **Kan man sanere for klovsyge med Zactran?** *Det synes at være tilfældet og det ser ud til at besætningerne forbliver frie, hvis de undgår kontakt med besætninger med ukendt status. De første 5 besætninger som jeg sanerede i 2010/2011 har jeg efterfølgende fulgt tæt og selv om det drejer sig om mindre besætninger (mellem 20 og 80 får), er der løbende taget adskillige prøver efter saneringen. Blandt andet blev alle dyrene i disse 5 besætninger testet på alle 4 ben 2 år efter saneringen og alle med negativ resultat. Jeg har desuden i 2011 saneret 3 store besætninger med mere end 1000 dyr pr besætning. Disse besætninger er ligeledes løbende blevet testet efter saneringen og er stadig 3½ år efter sanering frie for klovsyge.*
10. **Virker sundhedsprogrammet?** *Det er bestemt mit indtryk, at sundhedsprogrammet virker. I 2011 testede jeg alle fårene på dyrskuet i Roskilde. Det år var der i Roskilde ikke krav om klovsygetest for deltagelse. Det viste sig, at 2 besætninger var smittede med klovsygebakterien. En måned efter dyrskuet blev de øvrige udstillende besætninger testet igen for at sikre at ikke flere var blevet smittede og det viste sig, at yderligere to besætninger var blevet smittet. Disse to besætninger må således være blevet smittet på dyrskuet efter at jeg har udtaget prøverne, hvilket er en mulighed, da jeg udtog prøverne lørdag formiddag. Jeg er overbevist om, at de 2 omtalte nysmittede besætninger er blevet smittet på dyrskuet. Efter dyrskuet testede jeg også de dyr i de 2 besætninger, der ikke havde været med på dyrskuet og de var en måned efter dyrskuet stadig negative. Det skal i parentes bemærkes, at udstillingsdyrene i de to besætninger efter dyrskuet var blevet holdt i karantæne.*
- I de følgende 3 år har det i Roskilde været at krav at fårene skulle kunne fremvise ren klovsygeattest for at kunne deltage. Jeg har i 2012, 2013 og 2014 testet alle de udstillede får og alle har været negative.*

I efteråret 2011 køber en større produktionsbesætning 8 væddere hos en avler, der kan fremvise ren klovsygetest – prøverne var udtaget om foråret samme år. For en sikkerheds skyld ønsker køber dyrene testes inden de bringes ind i besætningen. Dyrene viser klinisk tegn på klovsyge og testen er positiv. Det viser sig efterfølgende at sælger har været på Hjørring Dyrskue efter at de negative prøver var taget..... I 2011 var der ikke krav om klovsygetest i Hjørring.

11. Hvor mange besætninger testes årligt på landsplan? Veterinærinstituttet har 12.11.14 oplyst følgende tal

ÅR:	Antal undersøgte sager	Påvist klovsyge i antal sager
2010	29	19 (76%)
2011	253	74 (29%)
2012	278	61 (22%)
2013	222	22 (10%)
2014	175	16 (9%)

12. Hvem har betalt for disse undersøgelser? Fåreafgiftsfonden har betalt laboratorieudlæg og min arbejds løn for at følge omkring 50 smittede/ikke smittede/sanerede besætninger i 2011, 2012 og 2013.. Medicinalvarefirmaet Merial har betalt for testningen i mange sanerede besætninger. Veterinærinstituttet har betalt laboratorieudgifterne, da jeg testede de 5 besætninger omtalt under pkt. 9. Sjællandske Fåreavlernes Fond har betalt for testningen af fårene på dyrskuet i Roskilde i de sidste 4 år. Derudover har den enkelte fåreavler betalt for egne prøver.